

Lobota

Uredništvo in upravnništvo Kranj, Bleiweisova 7 — Čekovni račun št. 17.497 — Rokopisi se ne vračajo
Izhaja vsako soboto — Naročnina mesečno Din 4—, četrtletno Din 12—, polletno Din 23—, celoletno Din 45— — Inserati po tarifi

Leto II.

Kranj, 7. maja 1938

Štev. 19.

Ustava kralj. Jugoslavije

§ 4. Državljanstvo je v kraljevini eno, VSI DRŽAVLJANI SO PRED ZAKONOM ENAKI. Vsi uživajo enako zaščito oblastev.

Zakon o tisku

§ 1. Tisk je svoboden. Svoboda tiska sestoji iz tega, da se neovirano izražajo misli v novinah ali drugih tiskanih predmetih . . .

Protituberkulozni teden od 8. do 15. maja

Jetika povzročča vedno največ smrtnih slučajev prebivalstva; nepregledna in nepreštetna je množica nje zapadlih žrtev — jetičnih bolnikov. Ona pomeni neizmerno trpljenje in gorje za posameznika, silno bedo in stisko za družino; ona ruši gospodarstva in razdira domove. Neocenljiva je izguba, ki jo povzroča vsemu narodnemu gospodarstvu: gre v milijarde dinarjev, v svoto, s katero bi se dala odpraviti vsa stiska in revščina današnjih dni.

Ako so uvideli drugi kulturni narodi nujno potrebo organiziranega in doslednega boja proti jetiki, potem smo prišli mi do tega spoznanja in prepričanja že malo pozno. Končno smo se le zavedli in zatrobili v vojni rog, pozivajoč na neodoljiv in neizprosni boj proti jetiki. Dvignili smo prapor s simbolom proljetniškega boja — dvoramenski križ — da v njegovem znamenju delamo in zmagamo!

Prepregli smo Slovenijo z mrežo dispanzerskih naprav, to je onih trdnjav, katere vodijo najuspešnejši in največji boj proti jetiki. Zgledno napravo take vrste, p. t. dispanzer, imamo tudi v Kranju.

V njem se pod večjo roko odličnega strokovnjaka — fitzeologa — skuša zajeti sleherno jetično obolenje in to že v prvih početkih. V dispanzerju se ljudi zdravi, predvsem siromašne, z danes najučinkovitejšim sredstvom, z umetnim stiskanjem bolnih preluksijanih pljuč z zrakom, oljem — z umetnim pneumoraksom. V njem dobe siromašni kalcijeve in zlate injekcije, ki pospešujejo zabrazgotinjenje procesa, pa tudi druga zdravila.

Vse prizadevanje bi pa bilo prazno Sifovo delo, ako ne bi jetičniku in družini oskrbeli življenjski obstoj, brez brig za vsakdanji kruh, in mir, ki je potreben za uspešno zdravljenje. Na vseh odgovornih mestih poudarjamo vedno, da je ta boj brez higijenskim zahtevam odgovarjajočih stanovanj, brez tečne in dobre hrane, brez svežega zraka in božjega sonca — ničev. Naša skrb za jetičnika se udeležuje tudi v tej smeri: mnogo jih je, katerim smo pomagali v največji stiski z mesečno podporo v živilih v znesku 100 — 200 dinarjev, mnogim smo pripomogli do primernejšega stanovanja, jim posredovali in omogočili sprejem v zdravilišče, dali za potnilno itd. Mnoge smo s poukom in navodili naše skrbne dispanzerske sestre obvarovali pred okužitvijo s to nalezljivo boleznijo.

Za dispanzer in nemoteno delo v njem, za vso jetično skrbstvo, tako široko zasnovano, da pomeni važno socialno ustanovo, skrbi in se trudi krajevna protituberkulozna liga. Zbrali mora circa 70.000 dinarjev letno, kolikor znaša njen proračun. Zasigurala si je podpore občin — njim na čelu kranjske s svetlim zgledom, ki daruje 10.000 dinarjev s svojega proračuna — podpore industrije, ki po prvotnem dogovoru daje po 10 din od vsakega delavca, potem p. t. zveze, Rdečega križa in ne na zadnjem mestu OLIZD, ki posoja svoje krasne, v ta namen urejene prostore z rentgenom in vso opremo ligi za dispanzer.

Ti viri pa ne bi zadostovali, ako ne bi tudi zavedno meščanstvo prispevalo po svojih močeh. Zato je najlepša prilika ob priliki protituberkuloznega tedna, ki se vrši letos od 8. do 15. maja. Gesla iz prejšnjih let „Vsak Slovenec žrtvuj 1 dinar“, „Le popolno sodelovanje celokupnega naroda zagotavlja uspeh v p. t. borbi“ in letošnji

Naša narodna čast

Nemški časopisi in nemške knjige — od šolskih čitank do „znanstvenih“ knjig o geopolitiki — so polni lepih in donekih besed o nemški časti, o obnovitvi nemške časti, o lepoti in zvišenosti nemške časti. Znana nacional-socialistična propagandna knjižica „Deutschland-Fibel“ (čitanka o Nemčiji), ki jo je napisal R. von Schumacher, ima celo poglavje posvečeno obnovitvi nemške časti. In v čem je po Schumacherju ta obnovitev? Česa bi se nemški narod moral po mnenju nacional-socialistov tako silno veseliti? Ta znamenita čast je po Schumacherjevem odkritem priznanju v uvedbi splošne vojaške dolžnosti (z dodatnim zakonom o obrambi proti napadom iz zraka) in v uvedbi delovne dolžnosti. Vse te zakone je nemškemu narodu prineslo leto 1935., tretje leto nacionalsocialistične vlade. Kaj pomenijo ti zakoni? Zakon o uvedbi splošne vojaške dolžnosti je kršitev versajske mirovne pogodbe, udarec po vsej mirovni zgradbi, ki jo je zgradila Evropa po koncu svetovne vojne. Uvedba delovne dolžnosti, ki naj bi po besedah zakona samega vzgajala mladino v spoštovanju do ročnega dela, pa ponižuje s svojimi prisilnimi odredbami ročno delo na stopnjo tlačanskega, suženjskega dela in mora zato roditi odpor pri vsakem zdravem mlademu človeku, ki se še zaveda človeškega dostojanstva.

Podobno je tudi z mnogimi ostalimi notranjepolitičnimi spremembami v Nemčiji po 30. januarju 1933, ko so se nacionalsocialisti polastili oblasti. Med prvimi zakoni, ki so jih nacisti poklonili nemškemu narodu, je bil pooblastilni zakon z dne 24. III. 1933, po katerem sme nova državna oblast „sklepiti zakone tudi po drugačni poti kot jo predpisuje državna ustava“. Značilno za novo pojmovanje narodne časti je tudi dejstvo, da novi nacistični zakoni dosledno razpuščajo vsa ljudska zastopstva po posameznih deželah.

Za sosedo današnje Nemčije pa je najbolj važno pojmovanje nemške narodne časti v zunanji politiki. V nekem svojem govoru je Hitler dejal: „ . . . Mirno lahko rečemo: na znotraj hočemo vse, na zunanaj samo to, da nas puste v miru . . . Najvišje smo storili s tem, da smo 70-milijonski narod vzgojili ne samo v spoštovanju do samega sebe, temveč tudi v spoštovanju pravic, ki jih imajo drugi . . . Naše delo ne moti ostalega sveta. Prav tako, kot mi ne motimo tega, kar delajo drugi narodi v svojem domu . . .“ Se prav posebej je govornik v tem govoru zabičal drugim državnikom: „Naj delajo tudi drugi državniki in druga ljudska vodstva v istem duhu, to je: ne

„Zdravim varstvo — bolnim pomoč“ veljajo v polnem obsegu.

Ako imaš torej le malo socialnega čuta in srca za najbolj bedne, za svoje najdražje — zdravje, ako imaš le malo smisla za kulturni napredek svojega ljubljene naroda, ako ti je kolikerkoli do njegovega ugleda v svetu, potem se ne obojavljaj, ne godrnjaj, ko te pobara tvoj otrok za 1 dinar, ne zapiraj in ne tišči vrat, ko pridejo gospe in gospodične trkali z nabiralno poslo, ne odkloni ponudnih cvetlic, ampak zavedaj se dobro: pred jetiko nisi varen tudi ti, danes zdrav in vesel, bogat in srečen, pa boš prav kmalu morda tudi ti iskal naše pomoči in naše nege.

Meščani: storite svojo dolžnost! Na to Vas poziva in roli

Protituberkulozna liga.

gledajo naj samo na svoje pravice, temveč naj se nauče spoštovati tudi pravico drugih do življenja.“ (Deutschland-Fibel, str. 123.). To so lepe besede, ki so jim sledila dejanja: Nemčija zapusli Društvo narodov, ženevsko razorožitveno konferenco, haaško mednarodno raziščišče, rovari v poljskem Gdanskju, v Memlu, v Schleswig-Holsteinu, pošilja generalu Francu vojaški material, vojaške strokovnjake in čete, podpira diktatorja Vargasa v Braziliji, pripravlja prevrate v Romuniji, na Madžarskem, priključi Avstrijo in zahteva preko sudetskega Nemca Henleina razbitje in podjarmljenje Češko-slovaške itd. itd. Tako je torej spoštovanje časti drugih narodov in pravice do življenja v praksi.

Ali je torej kaj čudnega, če si upa graška „Tagespost“, posnemajoč visoke zglede, pisati 29. IV. 1938 o „profnemški gonji v Sloveniji“: „Medtem ko je priključenje Avstrije naletela v jugoslovanski javnosti na popolno razumevanje, se na nepojmljiv način polasča nekaterih slovenskih krogov v severnih obmejnih okrožjih psihoza, ki se izraža v silnih napadih proti tam živčim Nemcem . . . Višek je dosegla ta gonja na večer pred rojstnim dnem vodje, ki je priznava komunistična mladina šle ukajoč in kričaje po ulicah in razgrajala pred mestno hišo. Obkolila je mestni stolp, na katerem je visela dolga zastava s kljukastim križem in je preklinjala tako zastavo kakor tudi nemško prebivalstvo. Naslednjega dne, 20. IV. je orožništvo prijelo 7 nemških mladcev in preiskalo stanovanja njihovih staršev . . . Bilo bi želeli, da bi slovenska oblast kmalu ukrenila vse potrebno za zaščito nemških narodnih sodrugov pred temi neprestanimi napadi, da bi se ne kalilo prijateljsko razmerje med jugoslovansko državo in nemškim rajhom?“. Na istem mestu zahteva na prav tako nesramen način graški list tudi od češkoslovaške vlade, naj prepove češkim delavskim organizacijam proslavo prvega maja. Kakor samoobrambi slovenskega naroda tako hoče nemški hujskač, ki je še do včeraj klečepalil pred Dollfusovimi in Schuschniggovimi korporativisti, pritisniti vsem češkim delavskim organizacijam komunistični pečat.

Izzivajoča predrznost nemškega časopisja in plačanih nemških agitatorjev, ki so preplavili Slovenijo, presega vse meje. Rodila pa je to dobro posledico, da se je tudi med nami začel prebujati čut za slovensko narodno čast in smisel za pravico do življenja in obstoja, ki jo ima tudi mali slovenski narod. Slovenski narod je ponosen, da ne vidi svoje časti v imperialističnem pohlepu in v zatiranju drugih narodov, ki jih hočejo tuji nasilneži podjarmiti, in v tem, da se bori na strani tistih narodov in držav, ki branijo danes demokracijo, mir in resnično kulturo. Toda vse, kar smo doslej storili v tem smislu, je premalo. Dokler ne bomo vsi do zadnjega strnjeni v vrstah, ki se bore za napredek človeštva, tako dolgo nam bo grozil sovražnik s svojo pesljo in se kakor „Tagespost“, nesramno vmešaval v naše notranje zadeve. Popolnoma pravilno je, da so tudi naše oblasti nastopile proti velenemški nadutosti in tako pokazale ljudstvu, da niso v nasprotju z njegovimi upravičenimi zahtevami. Trezno preišljeni in odločni nastop češkoslovaške vlade nam mora biti pred očmi, kadar rešujemo vprašanja, ki se tičejo življenjskih osnov slovenskega naroda. Kakor v češkoslovaški republiki se morajo tudi vsa naša društva in vse naše stranke

združiti v eno samo močno organizacijo, ki bo vodila boj za obstoj in neodvisnost slovenskega naroda. Ta boj pa je treba voditi na široki fronti: zajeziti moramo lažljivo propagando, ki blati vse, kar je človeštvu svetega, zatreti moramo vsak poskus izzivajočega nastopa med slovenskimi množicami, preprečiti moramo uvoz vseh listov, ki pljujejo na našo narodno čast in državno samostojnost ter ukazujejo našim oblastem, izboljšati moramo položaj širokih delovnih množic, da ne bodo gledale v kartah za živila in v prisilnem delu za veleposestnike „raj na zemlji“ ter v zatiralcih vseh demokratskih svoboščin in pravic svoje „kralje Matjaže“.

Teh obsežnih nalog pa ne bomo mogli izvršiti, če ne bomo obenem obrabunali tudi z našimi ljudmi, ki za hrbtom rovarijo v korist sovražnikom slovenskega naroda. To so posebno simpatizerji „naše“ tuje industrije ki dobro vedo, kdo je zagotovil skoro nemoteno izkoriščanje delavskih množic. Ti velekapitalistični simpatizerji preprečujejo s svojim neumestnim vmešavanjem boj proti fašističnim izzivalcem in poskušajo pripraviti ila za priključenje Slovenije h kaki tuji državi. Pri nas so velike trgovske firme, ki se med drugim bavijo tudi z vthotapljanjem nacionalsocialistične literature v celih zabojih in jo potem brezplačno dele med slovenskim ljudstvom. Nekatere med njimi se postavljajo s svojim narodnjaštvom in podpirajo slovenske kulturne ustanove, da bi zabrisale sled za svojimi ostudnimi dejanji. Posebno pa je enkrat za vselej potreba prisiliti večino slovenskega časopisja, da bo pisalo na dostojnejši način, kakor piše sedaj. Mnogo takozvanih kovačev javnega mnenja hoče z velikimi gesli o „narodnem odporu“ in „enotni volji slovenskega naroda“ preslepiti slovensko ljudstvo, da bo imelo fašistično diktaturo za svojo odrešitev. Naše geslo v boju mora biti: „Proč z vsemi temi in takimi izdajalci slovenskega naroda!“ Le tedaj bodo zmagale v slovenskem narodu napredne in resnično kulturne ter demokratične sile, če bodo počistile za svojim hrbtom.

Varnostni ukrepi v Italiji

Fašistovske oblasti so za sedanjih Hitlerjev obisk v Italiji izvedle najboljše varnostne ukrepe, s katerimi naj bi se zaščitilo življenje Hitlerja ter njegovih visokih spremljevalcev ter preprečili kaki neljubi incidenti. Pri tem delu sodeluje najtesneje italijansko vojaštvo, policija ter črne srajce skupno z nemškimi varnostnimi organi, ki se mude že dva meseca v Italiji. Mnogoštevilni nemški policijski uradniki, detektivi in sodelavci nemške tajne policije nadzorujejo nemške emigrante v Italiji, osobito pa Jude, da bi popolnoma izključili možnost kake neljube motnje sprejemnih svečanosti. Armade javnih in tajnih policijskih agentov obeh fašističnih držav so na delu, da sprečijo vse incidente in tako olajšajo pot in polepsajo vtis, katerega naj bi odnesel priljubljeni vođa tretjega rajha iz Italije.

Iz nedavnega uradnega poročila italijanske vlade posnemamo, da so zlasti v večjih mestih za čas obiska pozaprlji vse sumljive nemške emigrante, precej pa tudi enostavno izgnali, tako da je največičasnejši sprejem Hitlerja in njegovega spremstva v celi Italiji zasiguran.

Darujte za protituberkulozno ligo!

Naše prijateljstvo z Italijo

Velika italijanska revija „Illustrazione Italiana“ je izdala za prvi maj razkošno opremljeno številko, katera je pod geslom „Italija in Jugoslavija“ posvečena naši državi. Tržaški časnikar Rino Alessi je napisal uvodnik „Prijateljstvo in nova dejstva“, v katerem razgrablja in skuša dokazovati, da je prijateljska pogodba med Italijo in Jugoslavijo razčistila vsa sporna vprašanja in prinesla tudi jasnost glede medsebojnih meja, o katerih veljajo sedaj Mussolinijeve besede: „Meje so svete, pri njih ne gre za razgovore, marveč za obrambo“. Julijska Krajina in Beneška Slovenija v tej slavnostni številki nista omenjeni, pač pa imata naša dnevnikarja „Slovenec“ in „Slovenski dom“ v njej svoje oglase.

Revija se prav dobro razpečava, posebno pridno pa segajo po njej naši emigranti in pa slovensko ter hrvaško prebivalstvo italijanskega kraljestva.

V službi resnice!

Pred petimi leti je izšla v Parizu v izdaji knjigarne „Librairie des Champs-Élisées“ knjiga z naslovom „Les Mémoires d'Abd-el-Krim“ (Spomini na Abd-el Krima). V tej knjigi, ki je zagnala, kakor že rečeno, pred petimi leti beli dan, je natisnjena tudi slika, ki prav nazorno prikazuje okrutnosti tajske legije v Maroku, n. pr. ko drže legionarji v rokah odsekane glave svojih nasprotnikov.

Dne 11. januarja 1938. leta pa je zelo ugledni milanski list „Corriere della Sera“ prinesel zgoraj opisano sliko, toda pod sliko je razlaga, da se ista nanaša na — teror španskih republikancev v borbi s krščanskim generalom Franco.

Naše časopisje, ki je v službi pravice in resnice in ljubezni, je to sliko z italijanskim komentarjem vred seveda prevzelo in jo pridno — servira — svojim lahkovernim bralcem!

Tretja obletnica

5. maja 1935—5. maja 1938

5. maja so potekla tri leta od znamenitih Jevtičevih volitev. Vsem so še dobro v spominu romanja naših velepolitikov in sedanjih poslancev v Beograd, da si izprosijo pristanek vodje Jevtiča za kandidacijo na njegovi vsedržavni in edino državotvorni listi. Jevtič je večino teh romarjev milostno sprejel na svojo listo, od vseh pa zahteval slovesno pismo zaobljubo, katero so morali ti kandidati podpisati pred dvema pričama in ki se je glasila dobesedno takole:

Ovim izjavlujem in jamčim svojom čašču da ću uvek i u svima prilikama zastupati politiku koju vodi predsednik kr. vlade g. Boško Jevtić in da ću biti discipliniran član grupe koja tu politiku zastupa. — Ova izjava ostaje u važnosti i ako g. Jevtića ne bi bilo u vladi i ako ja budem ili ne budem izabran za narodnog poslanika.

Vsi kandidati Jevtičeve liste so to izjavo faktično podpisali in najmanj 90% današnjih poslancev jamči svojom čašču, da zastopa politiko g. B. Jevtiča . . .

8.—15. maja

Protituberkulozni teden!

PRIJATELJEM „SOBOTE“! Navzlic vsem predvidenim in nepredvidenim, naravnim in umetnim oviram ter zaprekam pridobiva „Sobota“ vedno več novih bralcev, naročnikov in prijateljev. V doglednem času nameravamo vsled tega znatno dvigniti naklado lista in po možnosti povečati tudi obseg; zato se obračamo na vse tiste, ki jim je procvit in napredek „Sobote“ pri srcu, da nas pri tem delu podpirajo z marljivim dopisovanjem, z nabiranjem novih naročnikov in z naslovi prijateljev in znancev, ki bi bili mogoče pripravljene naročiti „Soboto“; obenem prosimo naše prijatelje, da zahtevajo v javnih lokalih stalno naš tednik! Celoletna naročnina znaša din 45, polletna din 25, mesečna pa din 4. Naš čekovni račun ima št. 17.497 ter se glasi „Sobota“, uredništvo in upravištvo, Kranj.

Najprej kruha živim žrtvam . . .!

Misli okrog spomenika padlim junakom

V najboljših katoliških časopisih se zadnje čase mnogo bere o postavitvi spomenika v svetovni vojni padlim Slovincem, ki naj bi stal na Brezjah. Najvažnejše je seveda vprašanje denarja. Načrt predvideva tudi, da se bo vklesalo ime vsakega padlega slovenskega vojaka v nalašč za to postavljena, umetna stebrišča in sicer za vsako župnijo posebej po abecednem redu. Da pa se bo moglo to storiti je nujno potrebno, da za vsakega padlega vojaka preostali svojci plačajo po 300 dinarjev, če pa teh ni več ali pa če so siromašni, potem naj župni uradi preskrbe ta denar in pobirajo prostovoljne prispevke potom cerkvenega darovanja, puščice in podobno.

Ker pa imamo Slovenci že od nekdej srečo, da imamo dosti narodnih mučenikov, zato smo bili tudi med svetovno vojno med prvimi, ki so sorazmerno žrtvovali največ človeških življenj, tako da bo imela ta idealna

akcija pripravljalnega odbora najbrže naravnost presenetljiv uspeh.

Kot bivši bojevnik ne bi imel nič proti taki zamisli, če bi videl tiste vojake, ki so prelili svojo kri na bojnih poljanah in pustili tam svoje roke, svoje noge, svoje oči in svoje zdravje, preskrbljene in rešene listega kelih trpljenja, ki jih še vsa povojna leta zasleduje. Tudi jaz bi pozdravil z veseljem ta dragoceni spomenik, če bi videl, da so vojnimi invalidom, vdovam in sirotam zbrisane solze iz upadlih lic in da imajo človeka dostojno življenje in če ne bi videl, kako trnjeva pot jih še čaka predno končajo na — Golgoti!

Toda vidim jih in drugi jih vidijo — tudi tisti, ki nočejo! — kako se zgubljeni potikajo po naši mili domovini, ne kot ljudje, katerim je domovina hvaležna, ampak kot izobčenci človeške družbe, ogoljufani za s krvjo plačane pravice.

Pavšalacija malega obrtnika

Obrtni zakon je že nekaj let dovoljeval podeželskemu malemu obrtniku pavšalacijo pridobninskega davka. Tekom leta 1937. pa so izgubili kar avtomatično to dotodanjšo pravico mali mizarji z enim strojem, mali podeželski žagarji, ključavničarji, izdelovalci cementnih izdelkov, pletilje itd. Službeni organi so izvršili popis obrtnikovih naprav, na kar je sledil predlog visoke in očividno pretirane ocene od strani davčnih uprav. Poedinim do tedaj pavšaliranim obrtnikom se je enostavno predpisalo 3.500, 4.000, pa tudi 6.000 dinarjev, čeprav je bilo očigledno, da so ti na novo ocenjeni obrtniki že s težavo plačevali — pavšalacijska davčna bremena.

Letos pa so sledili pozivi na davčno napoved, kar je rodilo ponovno, upravičeno razburjenje. Mizar si je pred leti, s trdo prisluženim denarjem kupil stroj, misleč, da mu bo lajšal delo ter zmanjšal stroške; žagar je le s težavo popravil žago na hudourniku in seveda ni mislil, da bo vsled tega toliko več davka; obrtnik si je pač skušal zboljšati svoje naprave, da bi bil lažje kos industriji, ki mu vleče zadnje skorje trdega kruha iz žuljavih rok. Dan za dnem se sprašuje: kdo je zakrivil, da nisem več pavšaliran? Davčna uprava običajno odgovarja: davčni odbor vas je tako ocenil! In tako zvali krivdo vsak na zastopnike obrtnikov v posameznih davčnih odborih.

Toda krivda ne zadene običajno teh zastopnikov. Ti skušajo pač zbiti kak tisočak pri poedinicah, to pa je tudi vse, kar se pri sedanjih predpisih da doseči. Preko novih uredb ali naknadnih zakonskih določil pa žal zastopniki pridobnini zavezanih davkoplačevalcev ne morejo. Plačilni nalog pride tako v hišo in takrat se šele zaveš, kaj zahtevajo od tebe in začneš misliti, kje

boš dobil denar in kje si boš utrgal, da plačaš saj del predpisa?

Zato se mora pri predlogih za spremembo obrtnega zakona predvsem gledati na to, da se zaščiti malega podeželskega obrtnika, ne pa predlagati postopne odprave pavšalacije.

Življenski standard malega obrtnika je že tako ničev kakor je bil v dobi najhujše krize. Pogledati je treba samo davčne zaostanke našega malega človeka! Pri teh razmerah ni mogoče plačevati niti starih obveznosti, kaj še prenašati nove, kakor povišane banovalne in občinske doklade ter kopo drugih dajatev, ki pri današnjem družbenem redu vedno zadenejo v živo le — malega človeka!

Pred vrati so zopet meseci izterjanja, nadaljnjih stroškov, rubeži, katerih bi se obrtnik tako rad ognil, samo če bi mu roke, čeprav so vajene dela, to prenesle. Toda žal tudi najboljše volja in trdo delo do pozne noči ne zadostuje, da bi odslužil ta bremena.

Pri opazovanju teh nadlog si vsakdo išče rešitve iz tega položaja. Rešitev je samo pri tebi enakih, pri tvojih sotrpinih, ki bi združeni v neodvisno organizacijo poštenih obrtnikov lahko dosegli marsikaj, česar ti jara in sita gospoda — kljub večim obljubam in tolažbam na boljše čase — ne bo nikdar prostovoljno dala.

Organizacija je nujno potrebna, ne taka kot je danes: razkosana in od strank komandirana, ampak trdna strokovna gospodarska organizacija, ki bo v stanu prikazati sedanji obupen položaj in se neizprosno zavzeti za pravice, ki ti pripadajo. Zavedaj pa se predvsem, da boš moral sodelovati sam in da boš le z ramo ob rami s svojimi tovariši priboril to, kar ti gre in da brez boja ne bo ničesar — podarjenega!

Plodonosna kolonija . . . ?

Že ponovno smo opozorili v našem listu na brezglavo izkoriščanje naših ljudi in prirodnih bogastev po tujem kapitalu; enako opozarjajo tudi nekateri drugi naši časopisi, vendar zgleda, da je tako opominjanje kaj brezuspešno. Ne zmenijo se za opomine naši politiki, še manj seveda kapitalisti, ki se zabavajo po svetovnih zabaviščih in če jim že kaj agenti o tem sporoče, se kvečjemu posvetujejo, ne kako bi izboljšali položaj, temveč kako bi take in slične vesti zatrli, časopise in oblasti pa podkupili.

Prav zaradi takega položaja hočemo brez ozira še nadalje razkrivati uničujoče delo tujih kapitalistov, kajti eden glavnih vzrokov našega propadanja je tuji kapital, ki pohlepno črpa iz naše zemlje dobiček, pri tem pa ima od države še obilne davčne, carinske, taksne in pravtako samoupravne ugodnosti. Ker najbrže tudi ponovno prikazovanje najnesramnejšega lova za dobičkom od strani tujega kapitala ne bo ganilo merodajnih, je naša dolžnost,

da pokažemo to vsaj našemu ljudstvu, kajti le predobro se zavedamo, da bo prišel čas, ko bo ljudstvo svobodno odločalo o življenju in prav zato moramo že danes opozarjati kaj se dogaja in odkod izvirajo „dobrote“.

Po občnih zbiorih raznih delniških družb, ki eksploatirajo naše ljudi in naša prirodna bogastva se mora človek prijeti za glavo ob ogromnih številkah dobička, izplačevanja dividend in nasprotno ob malenkostnem obdavčenju in strošku za delavno moč. V čim boljši vpogled naj navedemo nekaj številk družbe, ki upravlja bakreni rudnik v Boru. Osnovna glavica je 60 milj. frankov. Kosmati dobiček borskega rudnika znaša nad 177 milj. frankov in se je od leta 1935. počel vrtil. Od dobička odpade: 6 milj. frankov za upravne in druge stroške, 63 milj. frankov za davke in druge dajatve, kar pa ne bo odgovarjalo resnici. V dokaz naj navedemo le slične podatke leta 1936., ko je družba za isti rudnik plačala le 4 milj. frankov

Zdi se mi, da bi tudi mrtvi tovariši — ki so že zdavnaj spili kelih trpljenja do dna — podobno izpovedali, ako bi se le za trenutek vrnili na to žalosno zemljo; prav gotovo bi nam približno tako-le govorili: Za spomenik se nam prav nič ne mudi, saj imamo tukaj mir, za katerega smo preje celo življenje molili, pa ga nam niste dali! Tukaj tudi ni črnozlitih denuncijantov, tukaj ni Suhega bajaranja, tukaj ne blagoslovljamo pušk in kanonov, da bi s čim večjim uspehom pobijali svoje brate v Gospodu! Zato dajte živim žrtvam vojne to, kar ste na vsa usta in v vseh jeziki in vseh verah obljubovali takrat, ko ste nas izza varnega zapečka pošiljali v ogenj! Ali nam niste rekli, ako se vrnete brez roke ali noge, na rokah Vas bomo nosili?

Mrtvi imajo dober spomin, pozabljajo pa živi, najbolj tisti, ki največ obljublajo: in to vedno isti — včeraj in danes! Da gospoda, lepo je skrbeti za mrtve, ali še lepša in bolj Bogu dopadljiva je skrb za žive, posebno za tiste, ki so pohabljeni brez svoje krivde.

Tudi bojevniki.

davka pri nas in nekaj v Franciji, v bilanci pa se je glasila postavka za davke na 20 milj. frankov. Torej to je bilo v letu 1936. in kdo naj tedaj verjame, da vsota leta 1937. odgovarja resnici. Kam gre ta denar, ki ga krijejo pod raznimi „davčnimi rezervami“ ne bo težko uganiti? Če odgovarjajo tudi druge številke, je težko reči, kajti poznano nam je dvojno knjigovodstvo in razne druge manipulacije. Tako si pravzaprav ob bajnih vsotah ne moremo ustvariti prave slike, jasno pa je, če družba sama prizna, da je dobiček velik, da bo še večji.

Primerjajmo tedaj: na eni strani tisoči zgaranih delavcev, ki z dneva v dan premišljujejo, kako bi se saj enkrat do sita najedli, prazne državne in občinske blagajne, ki ne bodo mogle hirajočih delavcev drževati v bolnicah in zdraviliščih, na drugi pa par inozemskih gospodov, ki ne vedo kam z denarjem in nekaj naših vplivnih ljudi, ki so v svoji „uvidevnosti“ „nacionalizirali“ tuji kapital, da more naš človek in država s ponosom pokazati na „našo“ industrijo. Od teh zadnjih bodo prejel skoraj vsi visoka odlikovanja!

In h koncu, poglejmo še domače kapitaliste; v prav ničemer se ne razlikujejo od onih inozemskih, kvečjemu, da so malo bolj davčno obremenjeni. Velika razlika pa je pri malem obrtniku in zadržanem, ki morajo do pičice natanko plačevati visoke davščine in druge dajatve, sicer jim grozi propast. Kje je tedaj pravica? Zakaj se ne zganete gospodje? Ali je mogoče res, kar govorijo ljudje, da dobivate masne podkupnine, da se prodajate za donosna mesta v upravnih svetih in da se globoko klanjate za podarjenih par delnic? In zaradi par tisoč frankov mučite in izzemate naše ljudi, gospodom inozemcem pa dopuščate, da odhajajo z milijoni, ki so jih dvignili naši ljudje iz naše zemlje!

Tudi uspeh . . .

Uradno glasilo JRZ „Samouprava“ piše: Dnevno prihajajo naši redakciji in glavnemu odboru stranke vesti, da pristopajo cele strankarske organizacije naših političnih nasprotnikov kompaktno v vrste JRZ. Do sedaj so stopili v našo stranko po raznih krajnih mestnih odnosno okrajnih odbori JNS, posamezne skupine iz UO, iz bivše HSS in SDS. Ni torej niti ene nasprotne politične grupe, katere organizacije ne bi kompaktno ali deloma prestopile v JRZ. Ta proces pa se še vedno nadaljuje, Volivci uvidevajo, da je politika JRZ na prvi poti, da pomaga narodu in ublaži njegove težave. V treh letih je dosegla naša stranka pozitivne rezultate na vseh področjih javnega življenja. Samo ona se je trudila, da zagotovi gospodarski obstoj narodu, da se pobriga, da kmet proda svoje pridelke po boljši ceni, da ročni delavec pride do zaposlitve, da se delavnim rokam najde zaposlitev celo v inozemstvu. Ravno pred dvema dnevnoma je odšlo iz Vojvodine 2000 poljskih delavcev v Nemčijo . . .

Megla . . .

Na prošnjo priobčujemo:

Napadi na Jugoslovansko strokovno zvezo v „Gorenjcu“ in s tem v zvezi napad predsednika Zveze združenih delavcev na mene so samo epizoda v velikem boju proti JSZ, ki se vrši že več let in se je posebno zaostri zadnji dve leti.

Dolžan sem, da pojasnim kranjski delavski in drugi javnosti vzroke in načine teh napadov. Da ne bom potem ponavljal, naj kar v začetku podarim, da je JSZ krščanska delavska organizacija. Ustanovil jo je dr. Janez Krek. Nadalje je JSZ neodvisna strokovna organizacija in trelič je posledno delavska organizacija.

Boj proti njej se je sprožil predvsem zaradi njene neodvisnosti. Krščansko socialistično delavstvo namreč odločno vztraja na stališču, da mora delavstvo o svojih zadevah samo enakovpravno odločati ter ne more trpeti vmešavanja nikogar, posebno ne kakršnekoli politične stranke. Žalostne skušnje, ki jih je doživljalo avstrijsko in nemško krščansko delavstvo zaradi svoje strankarske odvisnosti, jasno kažejo, da je stališče slovenskega krščansko socialističnega delavstva glede tega edino pravo.

Pred leti je bil napravljen zadnji ponesrečeni poskus, da bi se v vrstah JSZ napravil v tem pogledu prevrat. Skupina politično usmerjenih ljudi je na obnem zboru hotela vzeti vodstvo JSZ v svoje roke. V letih nacionalslične diktature je potem vladalo nekako zatišje. Članstvo JSZ pa je prav v tem času pokazalo največjo odločnost in stalo v prvih vrstah bojevnikov za preganjano demokracijo. Po znani kresni noči so stari nasprotniki JSZ spet zlezli iz varnih skrivališč in začeli boj proti njej. Ustanovili so novo krščansko delavsko organizacijo ZZD, ki naj bi stopila na mesto uničene JSZ. Začel se je podtalni in javni boj: v društvih, organizacijah ter po časopisu, koder so imeli zeleni gorečniki kaj besede. Ta boj se danes nadaljuje z nič manjšo silo.

Kot sredstvo v tem boju porabljajo nasprotniki vse načine, poštene in nepoštene, samo da bi škodovali JSZ in posebno njenim vodilnim članom, „generale“ jih izvolijo imenovati, po reku: Udaril bom pastirja . . . Kaj prav jim je prišla sezona „rdeče“ boljševiske nevarnosti, ki se je po njihovem zahtevanju ugnedila tudi v naših vrstah. Kljub temu, da se zavedajo, da obrekajo in lažejo, ne nehajo stalno zahtevati, da iz gorečnosti za čistost katoliškega nauka preganjajo le hudiča iz naših vrst. Za ta boj izrabljajo okrožnice sv. očetov, sveto pismo in celo najsvetejša človeška čustva.

Posebno poglavje te borbe proti JSZ so napadi na njene funkcionarje. Prišel bo čas, ko bomo lahko povedali vse krivice in obrekovanja na naše vodilne člane, ki so prihajala celo od ljudi, ki kaj takega ne bi mogli in smeli delati. Naše zavedne člane so osumljali in ovajali celo zločinov, samo da bi dosegli glavno — razbitje JSZ.

In uspeh njihovega dela: JSZ je vedno močnejša (primerjamo samo izid volitev obratnih zaupnikov!), njeno članstvo postaja vedno bolj odločno in zavedno, skratka, naši nasprotniki doživljajo baš nasprotno kar so pričakovali. Lahko torej razumemo njihovo besnost ob gledanju teh neuspehov. Napad g. Megle je izrazil primer njihovega razpoloženja. Namesto parlamentarne polemike osebni napadi in žaljenja!

To se mi je zdeto potrebno povedati, da tudi širša javnost dobi pravilno pojmovanje o razkolu v katoliških delavskih vrstah. Na eni strani trdna skupnost zavednega krščanskega delavstva v JSZ, na drugi skupina majhnih ljudi — po duhu, ne po žepu! — ki pojmujejo delavsko organizacijo kot orodje meščanske politike.

Na napade g. Megle samo to. V časih njegove najhujše stiske, v brezposelnosti, so mu stali „gospodje generali“ JSZ ob strani in ga po svojih močeh podpirali. Tudi k meni ni prihajal zastoj po pomoč. Seveda zato nihče ni terjal kake posebne hvaležnosti, nikakor pa nismo pričakovali takih grdih napadov. Verjamem izjavljanju g. Megle, da za njegovimi be-

sedami ni stal nikdo drugi — toda to je zanj še slabše. Ne, Megla se res nima vzroka pritoževati nad JSZ! Kakor zaradi njene ideologije včasih ni imel pomislekov — tako je tudi gmotno dobil od nje in njenih „generalov“ dosti več, kakor katerikoli drugi član.

O osebnih žalitvah, ki jih je napisal v „Gorenjcu“, se bova pa z g. Meglo pogovorila na sodišču.

Tone Fajfar, Ljubljana

. . . le če je tisk v službi resnice in pravice in ljubezni

† Ivan Jožef, škof lavantiski.

Kakor smo poročali v „Soboti“ od 26. febr. je Okrožno sodišče v Ljubljani oprostilo svoječasno razrešenega župana Križnarja iz Stražišča vsake krivde in kazni. Proti tej oprostitvi razsodbi je državni pravnik vložil revizijo na Stol sedmorice v Zagrebu, ki je odločil tako-le:

Stol sedmorice, oddelek B Kre 90/38-2
v Zagrebu Vb Kzp. 742/38-35

V imenu Njegovega Veličanstva kralja! Stol sedmorice oddelek B v Zagrebu, kot kasacijsko sodišče je v seji, ko je slišal vrhovnega državnega tožilca, o reviziji državnega tožilca zoper sodbo okrožnega sodišča v Ljubljani z dne 23. 2. 1938 opr. št. Kzp 742/37-27, s katero je bil Križnar Anton oproščen obtožbe zbog zločinov po § 319 odd. 1. 397 odd. 2 k. z.

rešil:

Revizija se zavrne.

Obrazložitev.

Revizija se opira na revizijski razlog po § 337 št. la k. p., a ni utemeljena.

Revizija meni, da se obtoženec kazni po § 379 k. z. ker je šele o priliki revizije poplačal primankljaj; iz tega pa se vidi, da je z obč. denarjem vsaj začasno razpolagal. Revizija preze, da v sodbi ni ugotovljeno, da je obtoženec uradni denar uporabljal. Revizija se torej ne drži dejanskega stanja, kakor ga ugotavlja pobijana sodba.

Glede dejanja pod f.) sodbenega izreka pravi revizija, da je s tem dejanjem podan dejanski stan po § 397 odd. 1 k. z., ker da je obtoženec moral vedeti, da opremlja službene spise z netočno vsebino. Revizija preze, da je sodba ugotovila, da obtoženec tudi v tem pogledu ni naklepno postopal. Revizijo je bilo zato zavrniti kot očitno neutemeljeno (§ 345 št. 2 k. p.)

V Zagrebu, dne 26. aprila 1938

L. S.

Dr. Konde I. r.

Prepis je točen!

Pisarna okrožnega sodišča v Ljubljani, odd. VI, dne 30. aprila 1938.

Prepričani smo, da se bo naše krščansko časopisje po tej sodbi najvišjega sodišča opravičilo g. županu Križnarju za vsa obrekovanja in natolcevanja, katera je v teku treh let zagrešilo nad županom Križnarjem iz Stražišča. Božji mlini meljejo . . .

KULTURNI PREGLED

V „Študijski knjižnici“, ki posluje v knjižnici Nar. čitalnice v Narodnem domu vsak ponedeljek in petek od pol 20. ure dalje je med drugim na razpolago:

„Dom in svet“ 3.—4. št. l. 1937/38. Objavljamo že napovedano vsebino novoizšle dvojne številke: Trem umrlim sotrudnikom v spomin; France Bevk je prispeval „Bajtar Mihale“; I. Koprivec „Gospodična Vida“; Cukale pesmi „Umirajoči vasi“ in „Magdalena“; F. Kunstelj „Pesem tihre rebri“; dr. Trstenjak „Človek in njegova gororica“; Niko Kuret „Gledališče pod režimi“. V rubriki: „Razglednik“ so kritike novoizšlih del.

„Izbor“ (najboljih savremenih člankov) prinaša v 4. številki: Iza kults forenjofisa, Uporaba elektrike v vojni, Nevidna očala, Najpopularnejši človek Švice, Ljudska inteligenca, Oblaki nad Skandinavijo, Oči, ogledalo zdravja, Roosevelt, Totalitarna Japonska, Četvorica na ledeni plošči, Rezultati italijanske avtarkije itd. Na zadnjih straneh so kronološko navedeni svetovni dogodki preteklega meseca.

„Umetnost“ (mesečnik za umetni-

Domače vesti

Državna realna gimnazija kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Kranju priredi v soboto, dne 7. maja t. l. popoldne ob 16. uri na gimnazijskem dvorišču telovadni nastop po določenem programu, h kateremu vljudno vabi starše, ozir. njih namestnike ter vse prijatelje mladine in telovadbe. Ta nastop je združen s sestankom staršev, ozir. namestnikov, ki se pričinja že ob 15. uri in konča ob 16. uri.

Nastop Sokolskega društva Kranj v nedeljo, dne 8. maja ob 4. uri popoldne na letnem telovadišču je prvi javni nastop z vajami za l. 1938; članske in naraščajske so določene za nastop na X. vsesokolskem zletu v Pragi. Na sporedu je: 1. Otvoritev ob vstopu v proslavo 20-letnice Jugoslavije. 2. Moška in ženska deca: župne proste za l. 1938. 3. Moški naraščaj: preskoki in raznoterosti. 4. Orodna telovadba: člani drog, članice visoka gred, moški naraščaj bradlja. 5. Moški in ženski naraščaj: zletne proste vaje. 6. Moška in ženska deca: igre in raznoterosti. 7. Ženski naraščaj: hkratne vaje na 3 bradljah. 8. Člani in članice: zletne proste vaje, 9. Zaključek: Igrala bo celotna godba I. planinskega polka iz Škofje Loke pod osebnim vodstvom kapelnika kapetana g. Smrekarja. Vso naklonjeno javnost vabimo Zdravo!

Bolgarski pevski zbor v Kranju. V soboto, dne 14. maja ob pol 21. uri priredi Plovdivski moški pevski zbor v telovadnici v Narodnem domu koncert. Zbor je ustanovil pred 42 leti skupno s slovečim skladateljem Angelom Bukoreštiljevom naš ožji rojak pok. prof. Anton Bezenšek in je zbor danes med najboljšimi v bolgarski pevski zvezi. Plovdivsko pevsko društvo je poleg glasbenega dela med prvimi bolgarskimi društvi globoko zasadilo plug v ledino jugoslovansko-bolgarskega zblivanja. Bratski pevci zaslužijo čim priskrnejši sprejem in čim prijetnejše bivanje med nami. Koncertni spored objavimo prihodnjič.

Kdor varčuje ta kupuje pri meni ročno izdelane dežnike, katere prodajam po zelo nizkih cenah. Sprejemam dežnike v popravilo: dežnikar Jenko, Kranj Tavčarjeva ulica.

Popravi! V članku „Problem Slovencev na jugu“ bi se moral odstavek o Župančičevi proslavi „Društva slovenskih žena“ pravilno glasiti: . . . nekaj je govoril „pisatelj zgrešenih ciljev“ in ne . . . nekaj je bilo rečenega o pisatelju zgrešenih ciljev.

Couch zefe, otomane, divane, in vse tapetnike izdelke izvršuje točno in solidno po zmernih cenah

V. TONEJC
tapetnik • KRANJ

III. gostovanje ljublj. drame v Kranju. V torek 10. t. m. ob pol 9. uri zvečer vprizori ljubljanska drama komedijo v 3 dejanjih „Firma“, delo sodobnega poljskega komedijografa Hemarja. Komad je šel preko vseh svetovnih odrov ter velja tudi v Ljubljani in Mariboru za najboljšo vprizoritev te sezone. Občinstvo se naproša, da vsled točnega pričetka — ne zamuja! Gledališki listki so na razpolago v predprodaji pri g. Hlebšu. Ne zamudite redke prilike in posejite predstavo polnoštevilo!

KRANJ

Moto-klub Ilirija, sekcija Kranj, opozarja vse svoje člane, da se vrši v sredo dne 11. V. t. l. ob 20. uri na Stari pošti v Lovski sobi zelo važen članski sestanek. Dolžnost vsakega motociklista je da se tega sestanka sigurno udelež. Vabljeni so tudi motociklisti, ki niso člani kluba.

Razpis licitacije za dovršitev novega ljudskošolskega poslopja. Krajevni šolski odbor v Kranju razpisuje prevzem dovršitvenih del pri gradnji nove šole. Proračunski zneski znašajo: za plesarska dela okoli 88.000 din, za slikarska dela 45.000, za steklarska dela 129.000, za pečarska dela 153.000, za ključavničarska dela 56.000, za tapetniška dela 27.000, za žarnice in svetilke pa 45.000 din. V ponudbah je navesti popust na posamezne proračunske zneske. Načrti, proračuni in vsa potrebna pojasnila se dobe med uradnimi urami v pisarni občinskega urada v Kranju. Ponudbe, ki morajo biti zapečatenne, je oddati najpozneje do 16. maja v občinski pisarni v Kranju.

Umrl je dne 1. maja v Ljubljani g. Cvar Franc, dolgoletni zastopnik zavarovalnic Croatia in Jugoslavija. Poznan je bil po celi Gorenjski, osobito pa po kranjskem okraju po svoji vedrosti in veselem značaju. N. p. v. m. l

Darujte za Profituberkulozno ligo!

Promenadni koncert Kranjskega glasbenega društva pod vodstvom g. Grudna se vrši v nedeljo dne 8. maja t. l. ob 9. uri na glavnem trgu.

Nesreča. Pintar Filip, delavec pri stavbi tvrdki Oblak, je delal na novi stavbi poleg vile g. dr. Sabothya; dne 4. t. m. je bil nenadoma obstreljen iz sosednjega vrta v čelo in je bil, ker je rana zelo nevarna, prepeljan v bolnico. Tudi otroci bogatih ljudi se ne smejo igrati z orožjem.

LAHKE, UDOBNE IN TRPEŽNE

ROČNO
DELO
O
LUXOR - ROXY - DARLING

DOBITE PRI
VLADO KRANJC, KRANJ
nasproti občine
Ogled v trgovini brezobvezen

Začetna dela pri gradnji Putnikovega paviljona so že v teku. Agilnost našega Tujsko-prometnega društva je res hvalevredna, naše zadnje poročilo o oddaji teh del pa moramo resnici na ljubo v toliko popraviti, da je bila gradnja paviljona na predlog g. dr. Megušarja poverjena stavbeniku Nanutu za 65.000 din in da je tozadevna ponudba stavbnega podjetja Bidovec znašala le 63.000 din, če odštejemo 2 Lutzove peči, ki so bile v prvotni ponudbi podjetja Bidovec vkalkulirane. Proti predlogu g. dr. Megušarja je z ozirom na drugo, cenejšo ponudbo glasoval samo en odbornik.

V „Delavski pravici“ beremo: Izjava. Podpisani izjavljamo, da nisem nikdar izrekel takih ali podobnih besed, za katere me je nesramno obrekoval v zadnjih številkah „Gorenjec“. Za vsa klevetanja bom iskal zadoščenja na sodišču. Narlnik Franc, Puštal pri Skofji Loki.

Poset uradnikov potov. pisarn. Skupina vodilnih uradnikov evropskih potovalnih pisarn iz Čehoslovaške, Avicije, Danske, Nemčije, Italije itd. posesti v torek 10. t. m. tudi Kranj. Spremljajo jih tudi uradniki našega Putnika iz Beograda Zagreba, Splita, Subotice in Niša. Prihod je najavljen za pol 3. uro pop., nakar sledi pozdrav pred občino, nato pa ogled mesta. Tujsko-prometno društvo in občina priredita gostom na čast ob pol 9. uri v hotelu „Stara pošta“ zabavni večer, na katerem je najljubše povabljen vse kranjsko meščanstvo.

Našo pošto so modernizirali. Zadnje dni je naše občinstvo doživelo prav prijetno in nepričakovano preseženje. Prostor za stranke so razširili kar za dva metra in sicer na ta način, da so prestavili pregrado ter ta na novo pridobljeni prostor enostavno odvzeli uradništvu. Prepričani smo, da bo vzporedno s to modernizacijo postalo dostavljanje pošte točnejše in hitreje, da bodo odpadle radijske motnje in da bo tudi telefon funkcionalen in preciznejši. Ta pridobitev bo pa sigurno tudi zelo blagodejno vplivala na razvoj tujskega prometa na Gorenjskem, tako, da letošnjim letoviščarjem pa tudi Kranjcem ne bo več treba tarnati za novim poštnim poslojem. Pametno bi bilo, da bi se tako hitro in temeljito rešilo tudi vprašanje še vedno vsečnega občinskega proračuna, bodočega kopaljšča in podržavljenja mestne policije.

Promet čez naš novi leseni most se večja z dneva v dan. Na obeh mestnih straneh zidajo že dvoje trgovskih lokalov, ki bodo z ozirom na novo prometno žilo dosegli gotovo prav znatne najemnine. Prvotno verzija da bo na mesto sedanjih novih lokalov postavljen kip Lurške Matere Božje in pa znamenje s starega savskega mostu torej le ni obveljala. Pričakovati je, da bo število trgovskih lokalov v najbližji okolici mostu prav v kratkem času še znatno naraslo, tako da bo potrjena pravilnost kalkulacije agilnih in podjetnih propagatorjev tega dela. Čudimo pa se, zakaj še ni izvršena uradna kolavdacija mostu, ker je osebni promet res že velik in se zaenkrat še ne ve, na koga naj pade odgovornost v slučaju kake nesreče.

Šoferski izpiti poklicnih šoferjev in samovozačev motornih vozil se bodo vršili za srece Kranj, Radovljica in Škofja Loka v četrtek, dne 12. maja 1938 ob 8. uri zjutraj pri sreskem načelstvu v Kranju. Interesenti naj svoje pravilno opremljene prošnje pravočasno vložijo pri sreskem načelstvu v Kranju. Sreski načelnik.

Razglas. Tehnični razdelek pri okrajnem glavarstvu v Kranju razpisuje javno pismeno licitacijo za oddajo vzdrževalnih gradbenih del na državni cesti št. 2 in 51. Licitacija se bo vršila v pisarni tehničnega razdelka dne 25. maja 1938 ob 11. uri dop. Pojasnila in ponudbeni pripomočki se dobe med uradnimi urami v pisarni tehn. razdelka okrajnega glavarstva v Kranju.

Stražišče

V nedeljo 8. maja ob pol 9. uri zvečer gostuje bratsko sokolsko društvo Tržič s priznanim Tučičevim tridejanskim dramo „Trhli dom“ Cene prostorom so običajne. Vabljeni najljubše vsi.

Naklo

Dne 1. maja se je pri nas vršil redni občni zbor Kmečke zveze. Načelnik tukajšnje krajevne organizacije je poročal, da Kmečka zveza do sedaj še ni bogve kaj storila za zboljšanje kmetovega stanja oziroma da ni mogla prav ničesar doseči. Navzoči člani so bili soglasnega mnenja, da zgolj z nabavo znakov in uniformiranjem članstva ter s paradami na Kmet-skih taborih ne bomo dosegli popol-

noma nič za zboljšanje življenjskih prilik našega kmeta in našega malega človeka; tozadevno mnenje članstva se je tudi sporočilo glavnemu odboru Kmečke zveze v Ljubljani.

Brezje

Pozor na moralo! Nekateri ljudje so pri nas res prezaposleni. Ni dovolj, da delajo do trde pozne noči, ne da bi si zaračunali tako krvavo prislužene nadure, ampak se žrtvujejo celo tako daleč, da jo po opravljenem delu — pa tudi če gre ura že na polnoči — mahnejo v bližnjo okolico, včasih celo v Mošnje, nadzorovati moralo in tako vršiti sveto službo za narodov blagor! Pri tem delu jih ne ovira niti slabo vreme, megla in dež, ki je prevladovalo koncem letošnjega aprila. Res pa ni, kar trdijo zlobni jeziki po vasi, da bi kdo delal do pozne noči samo vsled tega, da bi potem v okrilju teme, zaviti v plašč in z navdol potisnjenim pokrivalom lažje neopažen hodil po prepovedanih potih in kršil krščansko moralo.

Za „največjega razgrajča“ je lani v novembru krstilo krščansko časopisje nekega gospoda, ki je bil po krivični ovadbi kaznovan od okraj. glav. s 500 din odnosno 10 dni zapora. Dognalo pa se je, da je bil dotični popolnoma nedolžen, ker ga sploh ni bilo na kraju, kjer se je vršila romarska procesija, ki naj bi jo on motil. Banska uprava ga je oprostila krivde in kazni. Krščansko časopisje se je seveda po vzvišenih naukih lavantinskega škofa Ivana Jožefa o resnici in pravici in ljubezni oprostilo in popravilo krivico — z novim denuncijantstvom!

Moravče!

Nekako sredi med Črnim grabnom, znanem po Rokovnjačih, in dolino Save, leži med prijaznimi, z gozdovi poraslimi hribi Moravska kotlina. Velika in lepa vas Moravče se ponaša z lepo dekanjsko cerkvijo. Dalje imamo v Moravčah „Mlekarsko zadrugo“, „Hranilnico in posojilnico“, „Konzumno društvo“, „Godbeno društvo“, za telesno vzgojo pa skrbita obe naši telovadni društvi.

Vsak dan vozi iz Ljubljane v Moravče avtobus, edino prometno sredstvo, ki se ga moremo poslužiti, poleg vozov in koles seveda. Kljub temu pa da smo Moravčani precej rahlo povezani z ostalim svetom, se živo zanimamo za dogodke po svetu. Smelo pa lahko trdim, da se veliko premalo zanimamo za zadeve, ki so nam bližje in katerih nikakor ne bi smeli pustiti v nemar. Naša kotlina ima mnogo potreb, vsa društva, s katerimi smo res bogato založeni, ne morejo zadostiti našim težnjam po zboljšanju življenjskih pogojev in morda bi tudi občinska uprava v marsikakem primeru lahko odločila čisto drugače, tako, da bi bilo vsej občini v prid.

Ali bi ne bilo dobro, da bi po vzgledu drugih krajev tudi mi pokazali, da znamo nadzirati življenje v naši občini, ter da si upamo in tudi hočemo o vsem obveščati ostale dele naše ožje domovine. Mislím, da je tudi najprimernejše, da pišemo v list, ki ni namenjen le strankarskim interesom. Zgornimo se torej in dopisujemo v list, ki je namenjen predvsem naši Gorenjski!

Moravčan

Podpore za starost in onemoglost

Kdo ima pravico do podpore iz tega sklada?

Na podlagi uredbe o izvajanju zavarovanja za onemoglost in starost imajo pravico do onemoglostne rente le tisti zavarovanci, ki so vplačali vsaj 200 tedenskih prispevkov.

Do starostne rente imajo pa pravico tudi zavarovanci, ki so dovršili 70 leto starosti in ki so vplačali vsaj 500 tedenskih prispevkov.

Za tiste osebe, ki si pa niso mogle zaradi pozne izvedbe zavarovanja za onemoglost in starost pridobiti navedenih pogojev, pa uredba predvideva osnivanje posebnega podpornega fonda, iz katerega naj bi dobivale podporo. Ta fond naj bi se osnoval pri SUZOR v Zagrebu. Pravilnik o ustanovitvi in uporabljanju tega fonda naj bi izdelalo ravnateljstvo SUZOR. Ta pravilnik je sedaj že izdan in potrjen od ministrstva za socialno politiko. Pravico do podpore iz fonda za onemoglost in starost imajo:

1. Onemogle osebe, ki so stare nad 21 let in ki so bile po 1. juliju 1925 zavarovane pri SUZOR za primer bolezni najmanj 250 tednov.

2. Osebe, ki so dopolnile 70. leto starosti in ki so bile od 1. julija 1925 dalje zavarovane pri SUZOR za primer bolezni najmanj 500 tednov.

Dalje da ne ali da niso spadali pod pokojninsko zavarovanje nameščencev. Za take je namreč predvideno v fin. zakonu za leto 1938./39. osnivanje posebnega podpornega fonda.

Kdo podeljuje podpore. - Začetek podeljevanja istih in njihova višina

Podpore podeljuje SUZOR v Zagrebu in sicer s 1. decembrom 1938. Višina podpore se bo gibala na podlagi zaslужka odnosno mezdne razreda od 60 do 300 din mesečno.

Kdo mora vložiti prijavo za podporo, kje in kdaj?

Prijavo za podporo morajo vložiti prizadete osebe osebno in sicer po tistem okrožnem uradu ali pri privatnem bolniškem društvu, odnosno pri ekspoziturah ali poverjeništvih, pri katerem so bili zadnjikrat prijavljeni saj štiri tedne. Če pa niso bili prijavljeni pri tem zavodu 4 tedne, pa pri dotičnem, pri katerem so bili prej prijavljeni 4 tedne.

Prijave za podporo morajo vložiti prizadeti najkasneje do 1. julija 1. 1938., poznejše prijave se ne bodo jemale v poštev.

Prijave se morajo vlagati na posebnih tiskovinah, ki se dobe brezplačno pri OUZD, njegovih ekspoziturah ali poverjeništvih. Prijave se morajo izpolniti točno in natančno. Če se odpošljejo na OUZD po pošti, naj se pošljejo priporočeno. Če se izroče pa osebno, naj zahteva vsak potrdilo, da je vložil prijavo za podporo.

Kdo je onemogel?

Onemogle so tiste osebe, ki si ne morejo zaradi starosti, bolezni ali drugih hrib zaslužiti z delom po svojih močeh in sposobnostih in z ozirom na svojo izobrazbo ter svoj dosedanji poklic niti tretjino tega kar si zaslužijo najete osebe iste vrste in podobne izobrazbe v istem kraju.

Kdo je ubog in vezan na podporo?

Uboga je tista oseba, ako nima lastnega premoženja ali lastnih dohodkov ali pa če ima tako nezatno premoženje ali dohodek, ki ne zadostuje za preživljanje.

Navezana na podporo je tista oseba, ki nima svojcev, ki so jo po določilih občega državlanskega zakona dolžni vzdrževati, ali pa če jih ima, da je ne morejo vzdrževati.

Kako se dokaže uboštvo in navezanost na podporo?

Prizadeli dokaže, da je ubog in navezan na podporo z uradnim potrdilom občine, v kateri stanuje. To potrdilo mora obsegati vse podatke o imovinskem stanju prosilca in njegovih svojcev, ki so ga dolžni vzdrževati.

Kakšne priloge so potrebne k prošnji za podporo?

K prošnji za podporo mora prosilec priložiti:

1. Potrdilo o imovinskem stanju ob občine, v kateri stanuje.

2. Dokaz o identiteti. Za to zadostuje: krstni list ali poročni list ali kakršna koli legitimacija, vojaška knjižica, domovnica, potrdilo o državljanstvu. Tak dokaz bo pa potreben najbrž le v izjemnih primerih.

3. Dobro je, da so priložena potrdila delodajalcev o zaposlitvi, zdravniška spričevala in drugi dokumenti, ki bi se nanašali na zdravstveno stanje prosilca.

Opozarjamo vse tovariše na ta določila, zlasti pa na okolnost, da morajo biti prošnje vložene brezpogojno do 1. julija 1938. Zaradi tega naj pokrenejo vse korake, da ne bodo trpeli kako škodo pri teh podporah člani in njihovi svojci. Pa tudi nečlane opozarjajte na to, kajti tudi nečlani spadajo v delavsko občestvo in smo kot zavedni delavci dolžni brigati se tudi za nje.

„Delavska pravica“.

MALI OGLASI

Vsaka beseda Din 1.—; Iskanje služb in mali oglasi št. značaja vsaka beseda 50 para; prve tri besede debeleje tiskane. Uprava „Sobote“ Kranj, Bleiweisova 7

Lokal	Kupujem
svetel, za delavnico ali skladišče oddam: Kranj, Tavčarjeva ulica 8.	stalno steklenice od črnih in podobne. Ponudbe pod „Steklenice“ na upravo „Sobote“.
Kupim	Gospod
pisalni stroj in plačam takoj. Biti mora dobro ohranjen in velike oblike. Ponudbe na upravo pod „Gotovina“.	s sigurno eksistenco želi dopolniti z inteligentno mlado damo. Dopise na upravo pod „Maj“.

Mlekarna išče

primerne prostore v Kranju ali najbližji okolici. Naslov v upravi „Sobote“.

Prostora trgovski lokal

v Kranju, s kompletnim špecerijskim inventarjem in kletjo, oddam. — Istotam se odda enosobno stanovanje. Pismene ponudbe pod „Promet“ na upravo „Sobote“.

Prodajam njivo,

ki se nahaja ob Šenčurski cesti, oddaljena 2 km od železnega mostu. Njiva meri cca 13.000m². Prodajam po zelo ugodni ceni.

Anica Krč,
Kranj, Blejska c. 4.

Tiskarna

„Sava“ d. d.
Kranj

Knjigarna - Knjigovoznica
Izdelava štampiljk
Zaloga vseh tiskarskih potrebščin

„IDES“ TVORNICA ČRNILA IN KEMICNIH IZDELKOV KLANJ

Zahtevajte in kupujte

Rekord
kremo za čevlje,

ki ščiti usnje in daje lep sijaj

Kupujte pri
tvrdkah, ki
inserirajo v
„SOBOTE“!

Stavbno steklarstvo porcelan-šipe-steklenina **COLNAR-KRANJ**